

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 27. januar 2006
Kontor: Færdsels- og våbenkontoret
Sagsnr.: 2005-5000-0005
Dok.: AVA40237

R A P P O R T

om

praksis i sager om udførsel af våben mv.

afgivet af Justitsministeriets arbejdsgruppe om reglerne for udførsel af våben mv.

Indholdsfortegnelse:

1.	Om arbejdsgruppen	3
1.1.	Arbejdsgruppens nedsættelse og kommissorium.....	3
1.2.	Arbejdsgruppens sammensætning og arbejde.....	4
1.3.	Sammenfatning af arbejdsgruppens overvejelser.....	4
2.	Reglerne om udførsel af våben mv.	5
2.1.	Våbenlovgivningen.....	5
2.1.1	Våbenloven.....	5
2.1.2.	Våbenbekendtgørelsen og våbenpasbekendtgørelsen.....	7
2.2.	Internationale instrumenter.....	8
2.2.1.	EU's adfærdskodeks for våbeneksport.....	8
2.2.2.	Våbendirektivet.....	10
2.2.3.	Eksplсивstoffdirektivet.....	11
2.2.3.1.	Overførsel af eksplosivstoff.....	11

	fer.....	
2.2.3.2.	Overførsel af ammunition.....	13
2.2.4.	Den europæiske skydevåbenkonvention.....	14
2.2.5.	FN's våbenprotokol.....	14
2.2.6.	FN's handlingsprogram til bekæmpelse af illegal handel med SALW.....	16
2.2.7.	OSCE's dokument vedrørende SALW.....	16
2.2.8.	OSCE's retningslinjer om slutbrugererklæringer ved eksport af SALW.....	17
2.2.9.	Wassenaar Arrangementets og OSCE's retningslinjer for kontrol med eksport af MANPADS.....	18
3.	Den administrative procedure for behandling af udførselssager.....	18
3.1.	Udførselssager, som afgøres af Justitsministeriet i første instans.....	18
3.1.1.	Udførsel af våben og krigsmateriel.....	18
3.1.1.1	Opgavefordelingen mellem de berørte myndigheder.....	19
3.1.1.2.	Indholdskrav til ansøgninger om udførselstilladelse.....	20
3.1.1.3.	Dokumentationskrav.....	20
3.1.1.3.1.	Internationalt importcertifikat og ankomstbevis.....	22
3.1.1.3.2.	Slutbrugererklæringer.....	22
3.1.1.4.	Afskrivning mv.....	23
3.1.1.5.	Gyldighedstid mv.....	24
3.1.1.6.	Forhåndstilkendegivelser.....	24
3.1.1.7.	Meddelelser til modtagerlandet.....	24
3.1.1.8.	"I hvert enkelt tilfælde".....	25
3.1.2.	Transit af våben og krigsmateriel.....	26
3.1.3.	Udførsel og transit af eksplosivstoffer.....	26
3.2.	Udførselssager, som behandles af politiet i første instans.....	27
4.	Udenlandsk praksis.....	28
4.1.	Storbritannien.....	28

4.2.	Sveri- ge.....	30
4.3.	Nor- ge.....	31
4.4.	Hol- land.....	32
5.	Anbefalinger fra Dansk Indu- stri	32
6.	Arbejdsgruppens overvejel- ser	33
6.1.	Ansøgningsformu- lar.....	33
6.2.	Generelle tilladel- ser.....	34
6.3.	Dokumentati- on.....	35
6.4.	Udførsel i forbindelse med tran- sit.....	36
6.5.	Udførsel af skydevåben og ammunition her- til.....	36
6.5.1.	Tilladelse/accept fra transitlande i forbindelse med udfør- sel.....	36
6.5.2.	Meddelelse til modtagerlan- de.....	37

1. Om arbejdsgruppen

1.1. Arbejdsgruppens nedsættelse og kommissorium

Arbejdsgruppen om reglerne for udførsel af våben mv. blev nedsat den 10. maj 2001.

I henhold til arbejdsgruppens kommissorium er arbejdsgruppens opgave at gennemgå og vurdere en række nærmere angivne spørgsmål, som reglerne og praksis for kontrol med udførsel af våben mv. har givet anledning til.

I overensstemmelse hermed afgav arbejdsgruppen den 6. december 2003 en rapport om våben-transport. På baggrund heraf fremsatte justitsministeren den 4. februar 2004 lovforslag nr. L 158 om ændring af våbenloven (Transport af våben mv. mellem tredjelande). Lovforslaget blev vedtaget som lov nr. 353 af 19. maj 2004.

Den 14. december 2004 afgav arbejdsgruppen endvidere en rapport om våbenformidling, den produktmæssige afgrænsning af våbeneksportkontrollen, ikke-fysisk overførsel og teknisk bistand vedrørende masseødelæggelsesvåben. Justitsministeren fremsatte herefter den 30. marts 2005 lovforslag nr. L 133 om ændring af våbenloven (Våbenformidling mv.). Lovforslaget blev vedtaget som lov nr. 555 af 24. juni 2005.

Som den sidste opgave i kommissoriet har arbejdsgruppen nu behandlet spørgsmålet om den administrative praksis i forbindelse med behandlingen af sager om udførsel af våben mv. Opgaven er i kommissoriet formuleret således:

”Arbejdsgruppen skal tillige gennemgå den praksis, der følges ved behandlingen af sager om udførsel af våben. Heri indgår, at arbejdsgruppen skal foretage en gennemgang og vurdering af den form for dokumentation, der kræves i disse sager, udformningen af de tilladelser, der gives, og de vilkår, som de gives på.”

Det fremgår endvidere af kommissoriet, at arbejdsgruppen som led i overvejelserne skal vurdere, om der er behov for ændring af praksis for kontrol med udførsel af våben mv., og at arbejdsgruppen i givet fald skal udarbejde forslag hertil.

Det bemærkes, at Justitsministeriet på opfordring fra Dansk Industri har anmodet arbejdsgruppen om tillige at vurdere krigsmateriellovens regler om udenlandsk ejerskab. Dette emne behandles i en særskilt rapport.

1.2. Arbejdsgruppens sammensætning og arbejde

Arbejdsgruppen har behandlet spørgsmålet om praksis i udførselssager på 2 møder og har i dette forløb haft følgende sammensætning:

Kontorchef Michael Højer, Justitsministeriet (formand)

Kontorchef Søren Hellener, Erhvervs- og Byggestyrelsen

Kontorchef Bjarne Bitsch, Erhvervs- og Byggestyrelsen

Konsulent Per Fischer, Udenrigsministeriet

Major Niels Poul Petersen, Forsvarsministeriet

Ingeniør Gitte Falstrup, Forsvarskommandoen

Fuldmægtig Lisbeth Hother Sørensen, Told- og Skattestyrelsen

Arbejdsgruppens sekretær, fuldmægtig Anette Arnsted, Justitsministeriet, har endvidere deltaget i et seminar hos Dansk Industri, hvor Dansk Industri fremkom med anbefalinger til visse ændringer af praksis i udførselssager.

1.3. Sammenfatning af arbejdsgruppens overvejelser

Der findes i dag ikke nogen formular til brug ved ansøgning om udførselstilladelse fra Justitsministeriet. Det er arbejdsgruppens opfattelse, at en sådan formular bør udarbejdes med henblik på dels at gøre det lettere for eksportørerne at orientere sig om, hvilke oplysninger en ansøgning skal indeholde, dels at sikre, at myndighederne får alle relevante oplysninger om den påtænkte udførsel.

Arbejdsgruppen kan tiltræde den nuværende praksis, hvor udførselstilladelser som udgangspunkt udstedes, således at mængden og arten af de pågældende våben mv. samt modtager og modtagerland er konkretiseret, men hvor der også i visse særlige tilfælde udstedes tilladelser af mere generel karakter, f.eks. vedrørende leverancer i forbindelse med bi- eller multilaterale samarbejdsprojekter om forsvarsmateriel og midlertidige udførsler i forbindelse med demonstration, reparation og lignende. Arbejdsgruppen finder endvidere, at der også i andre tilfælde kan være grundlag for at udstede mere generelle udførselstilladelser, f.eks. vedrørende udstyr, som teknisk set må betegnes som en slags våben, men som ikke er omfattet af EU's våbenliste, og som er uden militær interesse.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at ansøgninger om tilladelse til transit af våben mv. fremover bør forelægges rutinemæssigt for Udenrigsministeriet på linje med ansøgninger om udførselstilladelse. Arbejdsgruppen lægger herved vægt på, at Danmark er forpligtet til at vurdere ansøgninger om tilladelse til transit ud fra EU's adfærdskodeks for våbeneksport. Arbejdsgruppen finder

endvidere, at udstedelse af transittilladelser fremover generelt bør betinges af, at ansøgeren fremlægger dokumentation for, at modtagerlandet er indforstået med overførslen.

For så vidt angår udførsel af skydevåben vil FN's våbenprotokol, når protokollen er ratificeret, indebære en juridisk forpligtelse for Danmark til blandt andet at sikre sig, at eventuelle transitstater har erklæret sig indforstået med transitten, inden Danmark udsteder udførselstilladelse. Det er arbejdsgruppens opfattelse, at Danmark allerede nu bør sikre sig transitstaternes accept, uanset at ratifikation af protokollen endnu ikke kan finde sted. Arbejdsgruppen lægger herved vægt på, at ulovlig handel med skydevåben – som er let omsættelige og kan misbruges umiddelbart – er et alvorligt verdensomspændende problem.

Våbenarbejdsgruppen har konstateret, at Danmark i forbindelse med underretning af modtagerlandet om udførselstilladelser, som vedrører overførsel af skydevåben mellem våbenhandlere eller overførsel af ammunition mellem våbenfabrikanter eller -handlere, ikke afgiver alle de oplysninger, som Danmark i henhold til EU's våbendirektiv og eksplosivstoffdirektiv er forpligtet til. Arbejdsgruppen anbefaler, at der fastlægges en egnet fremgangsmåde til meddelelse af disse oplysninger.

Arbejdsgruppen har ikke herudover fundet anledning til at anbefale ændringer i administrationen af eksportkontrolreglerne.

2. Reglerne om udførsel af våben mv.

2.1. Våbenlovgivningen

2.1.1. Våbenloven

Efter § 6, stk. 1, i våbenloven¹ er det forbudt uden tilladelse fra justitsministeren i hvert enkelt tilfælde at udføre:

- 1) våben af enhver art med undtagelse af jagtvåben,
- 2) ammunition med undtagelse af ammunition til jagtvåben,
- 3) materiel til krigsførelse,
- 4) militært simulations- og træningsudstyr,
- 5) maskiner, instrumenter, apparater og andre produktionsmidler, der er specielt konstrueret eller modificeret til fremstilling eller vedligeholdelse af de under nr. 1-4 nævnte genstande,
- 6) dele specielt konstrueret eller modificeret til de under nr. 1-5 nævnte genstande,

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 918 af 10. september 2004 som ændret ved lov nr. 555 af 24. juni 2005.

- 7) eksplosivstoffer, der er omfattet af forbuddet i § 1,
- 8) software specielt konstrueret eller modificeret til udvikling, fremstilling eller anvendelse af de under nr. 1-7 nævnte genstande, og
- 9) teknologi til udvikling, fremstilling eller anvendelse af de under nr. 1-8 nævnte genstande, dog med undtagelse af
  - den teknologi, der minimalt kræves til installation, drift, vedligeholdelse (eftersyn) og reparation af genstande, som er omfattet af en udførselstilladelse, når teknologien udføres til samme modtager, som i henhold til udførselstilladelsen er modtager af de pågældende genstande,
  - teknologi, der er frit tilgængelig for offentligheden,
  - teknologi, som vedrører grundforskning, og
  - teknologi, som alene omfatter, hvad der som minimum kræves i forbindelse med patentansøgninger.

Våbenlovens § 6, stk. 2, indeholder en bemyndigelse for justitsministeren til at udstede forbud mod, at der udføres våben og ammunition af nogen art.

I henhold til våbenlovens § 6, stk. 3, gælder kravet om udførselstilladelse både ved fysisk flytning af genstande ud fra dansk område og ikke-fysisk overførsel til udlandet ved hjælp af fax, telefon eller andet elektronisk medie. Mundtlig overførsel af teknologi pr. telefon eller lignende kommunikationsmiddel er dog kun omfattet, hvis teknologien er indeholdt i et dokument, hvoraf den relevante del oplæses eller beskrives på en sådan måde, at der i alt væsentligt opnås det samme resultat, som hvis oplæsning havde fundet sted. Også varer, der alene er i transit i Danmark, er omfattet af våbenlovens § 6.

Det fremgår af forarbejderne til våbenlovens § 6, at bestemmelsen skal fortolkes således, at alle produkter på EU's våbenliste² falder ind under bestemmelsen. Bestemmelsen omfatter imidlertid også våben, ammunition, krigsmateriel mv. uden for EU's våbenliste.

Våbenlovens § 6 gælder som udgangspunkt også for statsmyndigheder. Dog fremgår det af § 8, stk. 2, at kravet om udførselstilladelse ikke gælder for udførsler af eller til militære styrker og militært personel som led i den militære tjenesteudøvelse, og heller ikke for militære myndigheders midlertidige udførsel af udrustning og materiel til reparation og vedligeholdelse.

Bestemmelsen i § 8, stk. 2, blev indsat ved lov nr. 363 af 2. juni 1999 som en kodificering af praksis. For så vidt angår undtagelsen vedrørende militære styrker og militært personel, der udfø-

---

² EU's fælles liste over militært udstyr (udstyr, der er omfattet af Den Europæiske Unions adfærdskodeks for våbeneksport) vedtaget af Rådet den 17. november 2003, jf. EF-Tidende 2003/C 314/01.

rer våben mv. som led i den militære tjenesteudøvelse, fremgår det af forarbejderne til loven, at undtagelsen omfatter udførsel af udrustning og materiel, som medbringes (udføres eller genudføres) af danske eller udenlandske NATO-styrker, eller som bliver sendt særskilt til brug for disse eller til f.eks. Partnerskab for Fred samt OSCE- og FN-opgaver.

Desuden følger det af våbenlovens § 9, stk. 1, at politiets udførsel af våben mv. som led i tjenesten ikke kræver udførselstilladelse.

2.1.2. Våbenbekendtgørelsen og våbenpasbekendtgørelsen

I § 27, stk. 1, i våbenbekendtgørelsen³ er det med hjemmel i våbenlovens § 6, stk. 2, bestemt, at det er forbudt uden tilladelse fra justitsministeren at udføre våben og ammunition af nogen art, dvs. også jagtvåben og ammunition hertil, der ellers som udgangspunkt er undtaget fra eksportkontrolordningen, jf. våbenlovens § 6, stk. 1, nr. 1 og 2. Der gælder dog visse undtagelser, jf. våbenbekendtgørelsens § 27, stk. 2 og 3, § 28 og 29 samt våbenpasbekendtgørelsen⁴.

I henhold til våbenbekendtgørelsens § 27, stk. 2, meddeler politimesteren (politidirektøren) tilladelse til udførsel til Færøerne og Grønland, de nordiske lande og EU-medlemslandene af blankvåben, paint- og hardballvåben, signalvåben, våben til jagt, fiskeri og konkurrenceskydning og dele og ammunition hertil samt visse antikke skydevåben. Efter § 27, stk. 3, jf. § 14, stk. 3, kan dolke og knive, som er udformet til anvendelse i erhverv, til husholdningsbrug eller ved jagt, lystfiskeri eller sportsdykning, og slag- og stødvåben, der er udformet til jagt eller lystfiskeri, udføres uden tilladelse.

I henhold til våbenbekendtgørelsens §§ 28 og 29 kan våben til brug ved jagt, fiskeri og konkurrenceskydning og tilhørende ammunition under nærmere angivne betingelser indføres og udføres midlertidigt fra/til lande uden for EU uden tilladelse, men med anmeldelse over for told- og skatteforvaltningen.

I henhold til våbenpasbekendtgørelsen, som implementerer bestemmelser i våbendirektivet⁵, kan EU-borgere, som er i besiddelse af et såkaldt europæisk våbenpas, under nærmere angivne betingelser transportere og besidde skydevåben under rejse i to eller flere medlemsstater med henblik på deltagelse i jagt eller konkurrenceskydning uden særskilt tilladelse.

2.2. Internationale instrumenter

---

³ Bekendtgørelse nr. 449 af 9. juni 2005 om våben og ammunition mv.

⁴ Bekendtgørelse nr. 972 af 9. december 1992 om erhvervelse, besiddelse og transport af skydevåben for personer bosiddende i et EF-land.

⁵ Rådets direktiv af 18. juni 1991 om erhvervelse og besiddelse af våben (91/477/EØF).

2.2.1. EU's adfærdskodeks for våbeneksport

EU's adfærdskodeks for våbeneksport, som blev vedtaget af Rådet den 8. juni 1998, finder anvendelse ved eksport af produkter på EU's våbenliste og dermed på størstedelen af de produkter, som er omfattet af våbenlovens eksportkontrolordning. Også håndskydevåben er omfattet, dog således at f.eks. glatløbede våben, der anvendes til jagt eller idræt, som udgangspunkt er undtaget.

I henhold til pkt. 1 i adfærdskodeksens operative bestemmelser skal medlemslandene fra sag til sag vurdere ansøgninger om udførselstilladelse ud fra bestemmelserne i adfærdskodeksen. I det omfang EU-landene har tilladelsesordninger for transit af våben, herunder "transhipment", hvor der sker omladning af våbnene under transitten, anses de ligeledes for forpligtede til at vurdere ansøgninger om transittilladelser ud fra bestemmelserne i adfærdskodeksen. Denne forpligtelse fremgår i øvrigt udtrykkeligt af et udkast af 28. juni 2005 til en revideret version af adfærdskodeksen i form af en fælles holdning (dokument 10569/05 PESC 568 COARM 34 CONOP 34 CODUN 13), som er udarbejdet af Rådets arbejdsgruppe vedrørende konventionelle våben (COARM).

Adfærdskodeksen indeholder 8 kriterier, som medlemsstaterne skal inddrage ved afgørelsen af, om en ansøgning om udførselstilladelse bør imødekommes:

- 1) Respekt for medlemsstaternes internationale forpligtelser, især sanktioner, der indføres af FN's Sikkerhedsråd og Fællesskabet, aftaler om ikke-spredning og andre emner samt andre internationale forpligtelser.
- 2) Respekten for menneskerettighederne i det endelige bestemmelsesland.
- 3) Den interne situation i det endelige bestemmelsesland set som en funktion af spændinger eller væbnede konflikter.
- 4) Opretholdelse af regional fred, sikkerhed og stabilitet.
- 5) Den nationale sikkerhed i medlemsstaterne og i de territorier, hvis eksterne forbindelse henhører under en medlemsstats ansvar, samt den nationale sikkerhed i venligtsindede og allierede lande.
- 6) Køberlandets adfærd over for det internationale samfund, især hvad angår dets holdning til terrorisme, arten af dets alliancer og respekten for folkeretten.
- 7) Risikoen for, at udstyret vil blive anvendt til andre formål i køberlandet eller reeksporteret på uønskede betingelser.
- 8) Våbeneksportens forenelighed med modtagerlandets tekniske og økonomiske formåen under hensyn til det ønskværdige i, at stater får deres legitime sikkerheds- og forsvarsmæssige behov dækket med mindst mulig anvendelse af menneskelige og økonomiske ressourcer til militær udrustning.

Pkt. 3 i adfærdskodeksens operative bestemmelser indeholder regler om notifikation og konsultation vedrørende de af EU-landene meddelte udførselstilladelser og afslag. Bestemmelserne indebærer blandt andet, at EU-landene skal udveksle oplysninger om tilladelser, der er nægtet i overensstemmelse med adfærdskodeksen. Inden et EU-land udsteder en tilladelse, som er blevet nægtet af et andet EU-land for en i det væsentlige identisk transaktion inden for de seneste tre år, skal førstnævnte land først høre den eller de EU-lande, som nægtede tilladelsen.

Herudover indebærer adfærdskodeksen blandt andet en forpligtelse for EU-landene til årligt at udveksle rapporter om deres eksport af forsvarsmateriel og om anvendelsen af adfærdskodeksen.

Adfærdskodeksens operative bestemmelser fastslår som ovenfor nævnt, at EU-landene vurderer ansøgninger om udførselstilladelse fra sag til sag ud fra bestemmelserne i kodeksen. Dette indebærer, at en udførselstilladelse ikke kan være så bred, at en konkret vurdering i forhold til ovennævnte 8 kriterier umuliggøres.

Adfærdskodeksen indeholder ikke bestemmelser om, hvilken dokumentation ansøgeren skal fremlægge for at opnå udførselstilladelse. For så vidt angår de tilfælde, hvor EU-landene kræver slutbrugererklæringer, har EU-landene dog i en brugervejledning til adfærdskodeksen⁶ oplyst en række fælles elementer, der skal figurere i erklæringerne, herunder eksportørens og slutbrugers navn, adresse og firmanavn, det endelige modtagerland, en beskrivelse af de eksporterede varer og deres mængde og/eller værdi, eventuel slutbrugerklausul og/eller ikke-genudførselsklausul, samt varenes endelige anvendelsesformål.

EU's adfærdskodeks for våbeneksport er politisk forpligtende for Danmark. Hvis en revideret adfærdskodeks vedtages i form af en fælles holdning, jf. ovenfor, vil adfærdskodeksen blive juridisk bindende.

2.2.2. Våbendirektivet

I henhold til våbendirektivets⁷ artikel 11, stk. 2, kan skydevåben kun overføres fra én medlemsstat til en anden, når følgende procedure overholdes:

Før overførslen skal den pågældende person give eksportlandet meddelelse om

- sælgers eller overdragers samt købers eller aftagers eller, i påkommende tilfælde, ejers navn og adresse,

---

⁶ Brugervejledning til Den Europæiske Unions adfærdskodeks for eksport af militært udstyr som vedtaget af Gruppen vedrørende Eksport af Konventionelle Våben (COARM), jf. dokument 16133/1/04 af 23. december 2004.

- det bestemmelsessted, hvortil våbnene forsendes eller transporteres,
- antal våben i den pågældende forsendelse eller transport, og
- de nødvendige oplysninger til identifikation af våbnet og i øvrigt angivelse af, at håndskydevåbnet har været underkastet en kontrol i henhold til konventionen af 1. juli 1969 om gensidig anerkendelse af kontrolstempling af håndskydevåben.

Når der er tale om overførsel mellem våbenhandlere skal der endvidere meddeles oplysning om

- overførselsmidlet og
- afgangsdato og forventet ankomstdato.

Hvis eksportlandet giver tilladelse til overførslen, skal tilladelsen indeholde samtlige ovennævnte oplysninger. Tilladelsen skal ledsage skydevåbnene til bestemmelsesstedet.

I henhold til artikel 11, stk. 3, kan hver medlemsstat give våbenhandlere ret til at overføre skydevåben fra dens område til en våbenhandler, der er etableret i en anden medlemsstat uden forudgående tilladelse efter stk. 2. I dette øjemed udsteder medlemsstaten en autorisation, der gælder højst tre år, og som til enhver tid kan inddrages eller annulleres efter begrundet afgørelse. Et dokument, der henviser til denne autorisation, skal ledsage skydevåbnene indtil bestemmelsesstedet. Senest ved overførslen meddeler våbenhandlerne myndighederne i eksportlandet alle de i stk. 2 nævnte oplysninger.

Bestemmelserne i artikel 11 gælder ikke jægere og konkurrenceskytters overførsel af skydevåben med henblik på at udøve deres aktiviteter, når disse personer er i besiddelse af et europæisk våbenpas, jf. artikel 11, stk. 1, jf. artikel 12. Bestemmelserne gælder heller ikke erhvervmæssig overførsel af krigsvåben, jf. artikel 2, stk. 2.

I henhold til våbendirektivets artikel 13 skal hvert EU-land fremsende alle relevante oplysninger vedrørende endelige overførsler af skydevåben til den medlemsstat, til hvis område overførslen foretages. De oplysninger, som eksportlandet modtager i henhold til proceduren om overførsel af skydevåben, jf. artikel 11, skal senest ved overførslen meddeles til modtagerlandet. Hvis våbne skal transitere et andet land for at nå frem til modtagerlandet, skal oplysningerne meddeles til modtagerlandet senest ved overførsels påbegyndelse til transitlandet.

2.2.3. Eksplosivstoffdirektivet

2.2.3.1. Overførsel af eksplosivstoffer

---

⁷ Rådets direktiv 91/477/EØF af 18. juni 1991 om erhvervelse og besiddelse af skydevåben

I henhold til eksplosivstofdirektivets⁸ artikel 9, stk. 1, sker kontrol med overførsel af eksplosivstoffer inden for EU ikke som kontrol ved de indre grænser, men som led i sædvanlig kontrol, der uden forskelsbehandling foretages overalt på EU's område.

Efter artikel 9, stk. 3, skal en køber have overførselstilladelse fra den kompetente myndighed på bestemmelsesstedet for at kunne overføre eksplosivstoffer. Myndigheden skal forvisse sig om, at modtageren er juridisk beføjet til at erhverve eksplosivstoffer, og at han er i besiddelse af de nødvendige tilladelser. Overførsel af eksplosivstoffer via en eller flere EU-landes område skal af den ansvarlige for overførslen meddeles de kompetente myndigheder i denne eller disse lande, som skal godkende overførslen.

Efter artikel 9, stk. 5, skal den kompetente myndighed på bestemmelsesstedet udstede et dokument, der bekræfter overførselstilladelsen. Ved overførsler, som kræver særlig kontrol, skal dokumentet indeholde detaljerede oplysninger om overførslen, jf. stk. 7, som omtales nedenfor. I andre tilfælde skal dokumentet alene indeholde en henvisning til udførselstilladelsen, jf. stk. 6. Dokumentet skal ledsage eksplosivstofferne indtil bestemmelsesstedet. En kopi af tilladelsen opbevares af modtageren.

Det følger af artikel 9, stk. 6, at hvis et EU-lands kompetente myndighed ikke finder, at særlige offentlige sikkerhedskrav er nødvendige, kan overførsel via dette lands område ske uden forudgående meddelelse af de i stk. 7 nævnte detaljerede oplysninger om overførslen. I så fald udsteder myndigheden en tilladelse, der er gyldig i et bestemt tidsrum, men som til enhver tid kan tilbagekaldes.

Det fremgår af artikel 9, stk. 7, at hvis overførsel af eksplosivstoffer kræver særlig kontrol, for at det kan fastslås, om de opfylder særlige offentlige sikkerhedskrav, skal modtageren inden overførslen meddele en række oplysninger til den kompetente myndighed på bestemmelsesstedet, herunder

- navn og adresse på de berørte operatører,
- antal/mængde og art af eksplosivstoffer,
- transportmåde og -rute, herunder om nødvendigt grænseovergangssteder mellem EU-lande, og
- forventet afsendelses- og ankomstdato.

EU-kommissionen har ved beslutning 2004/388/EF af 15. april 2004 om et dokument vedrørende overførsel af eksplosivstoffer inden for Fællesskabet bestemt, at EU-landene skal udforme det i

---

⁸ Rådets direktiv 93/15/EØF af 15. april 1993 om harmonisering af bestemmelserne om markedsføring og kontrol med eksplosivstoffer til civil brug.

eksplosivstofdirektivets artikel 9, stk. 5, nævnte dokument i overensstemmelse med en formularskabelon, der er optrykt som bilag til beslutningen.

Det fremgår af de forklarende bemærkninger til formularen, at modtageren af eksplosivstofferne skal udfylde formularens rubrik 1-4 med oplysninger om den ønskede overførsel, herunder om der ønskes tilladelse til en enkelt overførsel eller til flere overførsler inden for et bestemt tidsrum. Som udgangspunkt skal kun underrubrikker forsynet med asterisk (*) udfyldes, men hvis de kompetente myndigheder finder det nødvendigt at stille særlige sikkerhedskrav, jf. direktivets artikel 9, stk. 7, skal samtlige underrubrikker udfyldes.

Formularen indsendes herefter til den kompetente myndighed på bestemmelsesstedet med henblik på tilladelse. Når myndigheden på bestemmelsesstedet har givet tilladelse til overførslen ved påtegning på formularen, skal den ansvarlige for overførslen meddele dette til myndighederne i eventuelle transitlande og i modtagerlandet, som også skal give tilladelse ved påtegning på samme formular eller på separate formularer.

EU-Kommissionen har tilkendegivet, at formularen ikke skal anvendes ved overførsler direkte mellem et EU-land og et tredjeland. I sådanne tilfælde kan EU-landene udstede overførseltilladelser (eksport-/importtilladelser) efter nationalt fastsatte procedurer. Derimod skal formularen anvendes, hvis der i forbindelse med en overførsel mellem et tredjeland og et EU-land sker transit af et andet EU-land. I så fald skal de berørte EU-lande give tilladelse ved påtegning på formularen, mens tredjelandet giver tilladelse i henhold til dette lands nationale regler og procedurer.

2.2.3.2. Overførsel af ammunition

Eksplosivstofdirektivets artikel 10 indeholder regler for overførsel af ammunition fra ét EU-land til et andet.

I henhold til artikel 10, stk. 2, skal der ved overførsel af ammunition til et andet EU-land gives modtagerlandet en række oplysninger, herunder om

- sælgers/overdragers samt købers/aftagers eller, i givet fald, ejers navn og adresse,
- det bestemmelsessted, hvortil ammunitionen forsendes eller transporteres,
- mængden af ammunition, og
- de nødvendige oplysninger til identifikation af ammunitionen og i øvrigt angivelse af, at den har været underkastet en kontrol i henhold til konventionen af 1. juli 1969 om gensidig anerkendelse af kontrolstempling af håndskydevåben.

Når der er tale om overførsler mellem våbenfabrikanter/-handlere skal der endvidere meddeles oplysning om

- overførselsmidlet og
- afgangsdato og forventet ankomstdato.

Hvis eksportlandet giver tilladelse til overførslen, skal tilladelsen indeholde samtlige ovennævnte oplysninger. Tilladelsen skal ledsage ammunitionen til bestemmelsesstedet.

I henhold til artikel 10, stk. 3, kan hver medlemsstat give våbenfabrikanter/-handlere ret til at overføre ammunition fra dens område til en våbenfabrikant/-handler, der er etableret i en anden medlemsstat, uden forudgående tilladelse efter stk. 2. I dette øjemed udsteder medlemsstaten en autorisation, der gælder højst tre år, og som til enhver tid kan inddrages eller annulleres efter begrundet afgørelse. Et dokument, der henviser til denne autorisation, skal ledsage ammunitionen indtil bestemmelsesstedet. Senest ved overførslen meddeler våbenfabrikanterne/-handlerne myndighederne i eksportlandet alle de i stk. 2 nævnte oplysninger.

2.2.4. Den europæiske skydevåbenkonvention

Den europæiske skydevåbenkonvention⁹ indebærer, at hvis et skydevåben, der findes på én kontraherende stats territorium, sælges, overdrages eller på anden måde afhændes til en person, der er hjemmehørende i en anden kontraherende stats territorium, skal den første part underrette den anden herom, jf. artikel 5, 8 og 9.

Herudover fastsætter konventionen, at en kontraherende stat kun må give tilladelse til, at en person fra en anden kontraherende stat erhverver våben i den førstnævnte stat med henblik på udførelse, hvis den anden kontraherende stat har givet tilladelse hertil, jf. artikel 10, stk. 3.

Konventionen er folkeretligt bindende for Danmark.

2.2.5. FN's våbenprotokol

FN's Generalforsamling vedtog den 31. maj 2001 en protokol om bekæmpelse af ulovlig fremstilling af og handel med skydevåben samt dele, komponenter og ammunition hertil (FN's våbenprotokol)¹⁰. Protokollen finder anvendelse på alle former for skydevåben med undtagelse af antikke skydevåben og replikaer heraf.

---

⁹ Den europæiske konvention af 28. juni 1978 om kontrol med enkeltpersoners erhvervelse og besiddelse af skydevåben.

¹⁰ Protocol against the illicit manufacturing of and trafficking in firearms, their parts and components and ammunition supplementing the United Nations Convention against transnational organized crime, jf. resolution nr. 55/255 (2001).

Ved våbenprotokollens artikel 5 forpligtes de kontraherende stater til at kriminalisere dels ulovlig fremstilling af og handel med skydevåben samt dele, komponenter og ammunition dertil, dels forfalskning, ødelæggelse, bortfjernelse og ændring af de mærker, der kræves på skydevåben i overensstemmelse med våbenprotokollens regler herom (artikel 9). Endvidere skal de kontraherende stater kriminalisere forsøg på og medvirken til de nævnte handlinger.

I våbenprotokollens artikel 3, litra e, defineres ulovlig handel som indførsel, udførsel, erhvervelse, salg, levering, transport/omsætning ("movement") og overførsel af skydevåben mv. fra eller gennem én kontraherende stats territorium til en anden kontraherende stats territorium, hvis én af staterne ikke har givet tilladelse i overensstemmelse med protokollens bestemmelser.

Om disse tilladelser bestemmer protokollens artikel 10, stk. 1, at de kontraherende stater skal etablere og opretholde et effektivt system med tilladelser til udførsel og indførsel samt forholdsregler ("measures") vedrørende international transit af skydevåben mv.

I henhold til artikel 10, stk. 2, skal staterne, før de udsteder udførselstilladelser, sikre sig, at importlandet har udstedt importtilladelse, og – uden præjudice for bilaterale eller multilaterale aftaler eller ordninger til fordel for indlandsstater – at transitstater som minimum har meddelt skriftligt inden afsendelsen, at de ikke har indvendinger imod transitten.

Artikel 10, stk. 3, bestemmer, at eksport- og importtilladelser med tilhørende dokumentation som minimum skal indeholde information om udstedelsesstedet og -datoen, udløbsdato, eksportland, importland, den endelige modtager, art og mængde af våben mv., og – hvis der skal ske transit – transitlande. Oplysningerne i en importtilladelse skal på forhånd meddeles transitstaterne.

I henhold til artikel 10, stk. 6, kan staterne vedtage forenklede procedurer vedrørende midlertidig import og eksport og transit af våben mv. til verificerbart lovlige formål så som jagt, sport, vurdering, udstilling eller reparation.

Det bemærkes, at protokollen i henhold til artikel 4, stk. 2, ikke finder anvendelse på mellemstatslige transaktioner ("state-to-state transactions") eller på statslige overførsler ("state transfers") i tilfælde, hvor anvendelse af protokollen ville gribe ind i ("prejudice") en kontraherende stats ret til at skride til handling i den nationale sikkerheds interesse i overensstemmelse med FN-pagten.

Våbenprotokollen er på nuværende tidspunkt undertegnet af 52 stater og ratificeret af 44 stater. Protokollen trådte i kraft den 3. juli 2005, idet 40 lande havde ratificeret protokollen, jf. artikel 18, stk. 1. Danmark har undertegnet, men endnu ikke ratificeret protokollen.

FN's våbenprotokol er en såkaldt blandet aftale, idet protokollen både indeholder bestemmelser, der hører under EU's kompetence, og bestemmelser, der hører under medlemsstaternes nationale kompetence. De forpligtelser, der følger af våbenprotokollen, skal således delvis gennemføres i EU-retten og delvis i national ret, og både EU og medlemsstaterne skal undertegne og ratificere våbenprotokollen. Rådets Juridiske Tjeneste har endvidere i et notat af 6. juli 2001 har udtalt, at medlemsstaterne ikke bør foretage ratifikation før alle medlemsstaterne og EU er i stand til at foretage ratifikation sammen. Danmarks ratifikation af protokollen må således afvente vedtagelsen af de relevante EU-regler.

Det kan i den forbindelse oplyses, at Kommissionen i øjeblikket forestår en revision af Rådets direktiv 91/477/EØF af 18. juni 1991 om erhvervelse og besiddelse af våben med henblik på at bringe direktivets bestemmelser i overensstemmelse med våbenprotokollen.

Protokollen vil – når ratifikation har fundet sted – blive folkeretligt bindende for Danmark.

2.2.6. FN's handlingsprogram til bekæmpelse af illegal handel med SALW

FN's handlingsprogram til bekæmpelse af illegal handel med SALW (håndvåben og lette våben) blev vedtaget på FN's håndvåbenkonference i New York i juli 2001.

I henhold til programmets punkt 11 skal medlemsstaterne vurdere ansøgninger om eksporttilladelser i henhold til nationale regler og procedurer, der dækker alle håndvåben og lette våben, som er i overensstemmelse med staternes forpligtelser i henhold til international ret, og som især tager hensyn til risikoen for disse våbens overgang til ulovlig handel. Medlemsstaterne skal etablere eller opretholde et effektivt nationalt system med eksport- og importtilladelser samt foranstaltninger ("measures") vedrørende international transit for så vidt angår håndvåben og lette våben med henblik på at bekæmpe illegal handel med disse våben.

Handlingsprogrammet er politisk forpligtende for Danmark.

2.2.7. OSCE's dokument vedrørende SALW

OSCE vedtog den 24. november 2000 et dokument vedrørende håndvåben og lette våben ("OSCE Document on Small Arms and Light Weapons"). Dokumentet vedrører håndvåben og lette våben, som er produceret eller modificeret efter militære specifikationer med henblik på brug som dødbringende krigsvåben.

Dokumentet indeholder – i lighed med EU's adfærdskodeks for våbeneksport – en række kriterier, som skal indgå ved staternes vurdering af, om en ansøgning om tilladelse til udførsel af hånd-

våben og/eller lette våben bør imødekommes, jf. dokumentets afsnit III (A), herunder respekten for menneskerettigheder i modtagerlandet, den interne og regionale situation i og omkring modtagerlandet i lyset af eksisterende spændinger og konflikter mv.

Herudover indeholder dokumentets afsnit III (B) nærmere retningslinjer for import-, eksport- og transitprocedurerne. I henhold til punkt 2 skal staterne blandt andet sikre, at der er effektive nationale tilladelsesordninger vedrørende import og eksport af håndvåben og lette våben. Det er derimod op til hver enkelt stat at beslutte, om der skal være kontrolprocedurer for transit af håndvåben og lette våben.

I henhold til afsnit III (B) punkt 3 må en stat ikke udstede udførselstilladelse, før der foreligger en indførselstilladelse eller en anden form for officiel godkendelse fra importlandet. Hvis de pågældende våben skal transitere en anden stat, skal enten eksportøren eller myndighederne i eksportlandet sikre, at der foreligger en transittilladelse, hvis transit kræver tilladelse i henhold til transitlandets regler.

Afsnit III (C) indeholder regler om import-, eksport- og transiddokumentation. I henhold til punkt 1 er staterne forpligtet til at sørge for, at der ikke udstedes udførselstilladelse uden en bekræftet ("authenticated") slutbrugererklæring eller en anden form for officiel godkendelse (f.eks. et internationalt importcertifikat) fra importlandet.

OSCE's dokument er politisk forpligtende for Danmark.

2.2.8. OSCE's retningslinjer om slutbrugererklæringer ved eksport af SALW

OSCE har den 17. november 2004 vedtaget retningslinjer om slutbrugererklæringer ved eksport af SALW (håndvåben og lette våben)¹¹.

I præamblen til beslutningen bekræfter OSCE forpligtelsen for staterne til at sørge for, at ingen udførselstilladelse udstedes uden en bekræftet ("authenticated") slutbrugererklæring eller en anden form for officiel godkendelse fra modtagerlandet. Selve beslutningen indeholder retningslinjer for, hvilke elementer slutbrugererklæringer skal indeholde, og hvorledes erklæringernes ægthed kan verificeres.

OSCE's retningslinjer er politisk forpligtende for Danmark.

---

¹¹ Standard Elements of End-User Certificates and Verification Procedures for SALW Exports, beslutning nr. 5/04.

2.2.9. Wassenaar Arrangementets og OSCE's retningslinjer for kontrol med eksport af MANPADS

Både Wassenaar Arrangementet og OSCE har vedtaget retningslinjer for kontrol med eksport af MANPADS (Man-Portable Air Defence Systems (MANPADS))¹².

Begge sæt retningslinjer indeholder en række kriterier, som skal inddrages ved vurderingen af, om tilladelse til udførsel af MANPADS bør meddeles, herunder risikoen for omdestination eller misbrug i modtagerlandet.

Om proceduren for behandlingen af sager om udførsel af MANPADS er det i punkt 2.1. i begge sæt retningslinjer bestemt, at beslutninger om at tillade eksport af MANPADS skal træffes af regeringen i eksportlandet efter forelæggelse af en officiel slutbrugererklæring fra regeringen i modtagerlandet. I punkt 2.2. i begge sæt retningslinjer er det endvidere bestemt, at der ikke kan udstedes generelle tilladelser til eksport af MANPADS, idet hver overførsel skal gøres til genstand for en individuel afgørelse af spørgsmålet om udstedelse af tilladelse.

Wassenaar Arrangementets og OSCE's retningslinjer er politisk forpligtende for Danmark.

3. Den administrative procedure for behandling af udførselssager

3.1. Udførselssager, som afgøres af Justitsministeriet i første instans

3.1.1. Udførsel af våben og krigsmateriel mv.

Som nævnt i afsnit 2.1.1. omfatter våbenlovens eksportkontrolregler 9 kategorier af våben mv. Af disse 9 kategorier har eksplosivstofferne, jf. våbenlovens § 6, stk. 1, nr. 7, en vis særstatus, idet sager om udførsel af eksplosivstoffer behandles efter væsentligt anderledes retningslinjer end de øvrige sager. Spørgsmålet om praksis vedrørende eksplosivstoffer er derfor ikke omfattet af nærværende afsnit, men behandles særskilt i afsnit 3.1.3.

---

¹² Wassenaars retningslinjer blev vedtaget på plenarforsamlingen i 2003 med titlen "Elements for Export Controls of Man-Portable Air Defence Systems (MANPADS)", mens OSCE's retningslinjer blev vedtaget den 26. maj 2004 som beslutning nr. 3/04 med titlen "OSCE Principles for Export Controls of man-Portable Air Defence Systems (MANPADS)".

3.1.1.1. Opgavefordelingen mellem de berørte myndigheder

Bortset fra de tilfælde, hvor politiet er bemyndiget til at udstede udførselstilladelse, jf. afsnit 2.1.2., indgives ansøgninger om tilladelse til udførsel af våben mv. til Justitsministeriet, som tager endelig stilling til, hvorvidt en ansøgning skal imødekommes eller afslås.

Hvis der er tvivl om, hvorvidt det pågældende produkt er omfattet af våbenlovens § 6, indhenter Justitsministeriet en udtalelse fra Forsvarskommandoen (fra den 1. januar 2006 Forsvarets Materieltjeneste).

Udførselsansøgninger forelægges endvidere for Udenrigsministeriet, der vurderer ansøgningerne i lyset af dansk våbeneksportpolitik samt påser overholdelsen af EU's adfærdskodeks for våbeneksport, jf. afsnit 2.2.1. Udenrigsministeriet vurderer desuden eksportansøgningerne under hensyn til de øvrige forpligtelser, Danmark har påtaget sig i det internationale samarbejde. Hvis en virksomhed ansøger om tilladelse til udførsel af våben mv. til ét land, og det fremgår af sagen, at det er hensigten, at våbnene herefter skal reeksporteres til et andet land, vurderer Udenrigsministeriet acceptabiliteten af begge modtagerlande.

I følgende 3 typer af sager sker der dog ikke forelæggelse af udførselsansøgningerne for Udenrigsministeriet, jf. Udenrigsministeriets notits af 6. december 2004:

- 1) Jagtvåben, der udføres til eget brug i udlandet, såfremt nedenstående forhold er opfyldt:
  - a) Der er ikke af EU-medlemslandene notificeret afslag på ansøgninger om våbeneksport til importlandet.
  - b) Der foreligger de nødvendige tilladelser til indførsel fra myndighederne i importlandet.
  - c) Importlandet er ikke underlagt en EU-, FN- eller OSCE-våbenembargo.
- 2) Personlige våben, som lovligt indføres til eget midlertidigt brug i Danmark, og som tages med ud af landet igen.
- 3) Udførsel af industrikanoner og patroner hertil. Disse produkter er ifølge Forsvarsministeriets vurdering ikke omfattet af EU's våbenliste og har ingen militær interesse.

Udenrigsministeriet tager ikke stilling til spørgsmål om dokumentation. Hvis Udenrigsministeriet ikke har bemærkninger til den ansøgte udførsel eller hvis der ikke foretages høring, jf. ovenfor, meddeler Justitsministeriet udførselstilladelse, når Justitsministeriet vurderer, at den nødvendige dokumentation foreligger, jf. afsnit 3.1.1.3.

3.1.1.2. Indholds krav til ansøgninger om udførselstilladelse

Justitsministeriet har ikke udarbejdet formularer til brug for ansøgninger om udførselstilladelse. Eksportørerne skriver således ansøgningerne på deres eget brevpapir.

I henhold til regeringens rapport om udførsel af våben og produkter med dobbelt anvendelse fra Danmark for 2004, side 18, skal en ansøgning om udførselstilladelse indeholde oplysninger om eksportørens navn og adresse samt kontaktperson, bestemmelsesland, eventuelt transitland, køber og/eller slutbrugers navn og adresse, produktbeskrivelse, anvendelsesformål, mængde og værdi. Endvidere bør der i henhold til rapporten oplyses om andre relevante forhold, f.eks. om der tidligere er meddelt udførselstilladelse til et lignende produkt, eller om produktet finder anvendelse inden for både den civile og militære sektor. Endelig skal det oplyses, om udførslen er permanent eller midlertidig (test, demonstration, udstilling eller lignende), eller der er tale om udstyr til reparation eller vedligeholdelse, returnering af udstyr eller andet.

3.1.1.3. Dokumentationskrav

Ansøgninger om udførselstilladelse skal ledsages af forskellige former for dokumentation, som varierer alt efter udførsels art. I 2004-udførselsrapporten findes en vejledende oversigt over dokumentationskravene, som er gengivet nedenfor.

- ”1. Udførsel af mindre partier (indtil 100 stk. almindelige håndskydevåben, 5 stk. maskinpistoler eller 10.000 stk. patroner) til modtagere, der ikke er statsinstitutioner:

Ansøgeren skal fremlægge internationalt importcertifikat, konkret eller generel indførselstilladelse eller en erklæring fra den kompetente myndighed i modtagerlandet om, at man ikke har noget at indvende imod, at Justitsministeriet udsteder udførselstilladelse. En våbentilladelse, der ikke vedrører import, men alene erhvervelse/besiddelse af (det pågældende) våben i modtagerlandet er ikke tilstrækkelig.

Herudover skal ansøgeren underskrive en erklæring (”lille erklæring”) om, at det pågældende parti kun vil blive afsendt til den anførte køber i det anførte land eller til en anden af køberen skriftligt angivet adresse, og at ansøgeren er bekendt med strafansvaret i straffelovens § 163.

2. Udførsel af større partier (mere end 100 stk. almindelige håndskydevåben, 5 stk. maskinpistoler eller 10.000 stk. patroner) samt forsvarsmateriel af enhver art til modtagere, der ikke er statsinstitutioner:

Der sondres i disse tilfælde mellem udførsel til lande, der udsteder internationalt importcertifikat, og udførsel til lande, der ikke har tilsluttet sig denne eksportkontrol-ordning, jf. pkt. 2.1. og 2.2. nedenfor.

- 2.1. Ved udførsel til lande, der bruger internationalt importcertifikat og ankomstbevis stilles følgende dokumentationskrav:

Ansøgeren skal fremlægge internationalt importcertifikat fra modtagerlandet samt erklæring ("stor erklæring") om:

- at det pågældende vareparti kun vil blive afsendt til den i certifikatet anførte køber og adresse eller til en anden af køber skriftligt angivet adresse,
- at ansøgeren ved varens afsendelse vil afkræve køberen et af myndighederne i importlandet udstedt ankomstbevis (Delivery Verification Certificate), der viser, at varepartiet er blevet underkastet importlandets bestemmelser vedrørende udenrigshandel,
- at ansøgeren efter modtagelsen af ankomstbeviset vil fremsende dette til Justitsministeriet, og
- at ansøgeren er bekendt med strafansvaret i straffelovens § 163.

Efter omstændighederne kræves slutbrugererklæring.

- 2.2. Ved udførsel til lande, der ikke bruger internationalt importcertifikat og ankomstbevis, stilles følgende dokumentationskrav:

Efter en konkret vurdering kræves som minimum "lille erklæring", jf. ovenfor, samt konkret indførselstilladelse fra modtagerlandet. Endvidere kræves normalt slutbrugererklæring.

3. Alle udførsler til statsinstitutioner:

Hvis eksportøren er en dansk statsinstitution, og modtageren er en udenlandsk statsinstitution, stilles normalt ingen dokumentationskrav. Hvis eksportøren er en privat virksomhed, og modtageren en udenlandsk statsinstitution, kræves som udgangspunkt alene "lille erklæring", jf. ovenfor. Efter omstændighederne kræves slutbrugererklæring.

4. Alle midlertidige udførsler (f.eks. i forbindelse med demonstration, udstilling og reparation):

Ved ansøgning om tilladelse til midlertidig udførsel vil der som udgangspunkt alene blive stillet vilkår om, at de pågældende produkter skal returneres til Danmark. Herudover vil ansøgeren blive afkrævet "lille erklæring", jf. ovenfor."

3.1.1.3.1. Internationalt importcertifikat og ankomstbevis

Som det fremgår af ovenstående afsnit stilles der i mange tilfælde krav om ansøgerens fremlæggelse af et internationalt importcertifikat forud for Justitsministeriets udstedelse af udførselstilladelse og efterfølgende fremsendelse af ankomstbevis.

Ved at udstede importcertifikat (International Import Certificate) attesterer myndighederne i importlandet, at importøren har forpligtet sig til at indføre det pågældende vareparti til importlandet og til hverken at omdestinere eller omlade partiet undervejs uden tilladelse fra den kompetente myndighed i importlandet.

I forbindelse med indførslen udsteder de kompetente myndigheder i importlandet endvidere på importørens anmodning et ankomstbevis (Delivery Verification Certificate), hvorved det attesteres, at det pågældende vareparti faktisk er ankommet til landet. Det fremgår af ankomstbeviset, at (gen)udførelse af varepartiet herefter kun kan ske efter indhentelse af udførselstilladelse.

Ifølge forskellige eksporterende virksomheder kan det være vanskeligt/umuligt at opnå ankomstbeviser fra modtagerlandene. Justitsministeriet har imidlertid modtaget ankomstbeviser fra en lang række modtagerlande og har kun for ét lands vedkommende (Schweiz) fået bekræftet af de kompetente myndigheder, at ankomstbevis slet ikke udstedes.

3.1.1.3.2. Slutbrugererklæringer

En slutbrugererklæring indeholder typisk en erklæring fra den endelige modtager/slutbrugeren af de pågældende våben mv. om, at våbnene er beregnet til vedkommendes eget brug, og at de ikke vil blive reeksporteret, eller at reeksport kun vil finde sted efter underretning af og accept fra de kompetente myndigheder i afsenderlandet. Hvis slutbrugeren ikke er en offentlig myndighed, kan erklæringen være attesteret af en sådan. Indholdet og udformningen af slutbrugererklæringer er nærmere beskrevet i brugervejledningen til EU's adfærdskodeks for våbeneksport, jf. afsnit 2.2.1., og OSCE's retningslinjer om slutbrugererklæringer ved eksport af håndvåben og lette våben, jf. afsnit 2.2.8.

Som det fremgår af afsnit 3.1.1.3. stilles der normalt krav om slutbrugererklæring ved udførsel af større partier skydevåben og/eller ammunition samt enhver form for forsvarsmateriel til lande, der ikke anvender internationalt importcertifikat og ankomstbevis. I andre tilfælde stilles der alene krav om slutbrugererklæring, hvis der er særlige forhold, som tilsiger dette.

Det bemærkes i den forbindelse, at der efter en praksisændring i maj 2000, jf. Justitsministeriets notat af 10. maj 2000 til Folketingets Retsudvalg (1999-2000 - Retsudvalget, Alm. del - bilag 892), som hovedregel gives tilladelse til udførsel af underleverancer af dansk producerede dele til ikke-dødbringende materiel til EU- og NATO-lande uden krav om oplysning om eventuel reeksport, når ansøgningen vedrører bi- og multilaterale samarbejdsprojekter mellem militære myndigheder i Danmark og disse lande.

For så vidt angår udførsel til andre lande eller andre projekter eller udførsel fra Danmark af færdige våben eller våbensystemer eller underleverancer af dansk producerede dele til dødbringende våben, vurderes det fra sag til sag, om der skal meddeles udførselstilladelse og om der i givet fald skal meddeles forbud mod reeksport.

I praksis fastsættes der dog normalt ikke forbud mod reeksport/krav om slutbrugererklæring ved udførsler til EU- og NATO-lande.

3.1.1.4. Afskrivning mv.

Tilladelser til udførsel til lande uden for EU indeholder vilkår om, at tilladelsen, inden udførslen (ved midlertidige udførselstilladelser såvel inden udførslen som ved genindførslen), skal forevises for den danske told- og skatteforvaltning til afstempling. Dette sker samtidig med indlevering af udførselsangivelsen og frembydelse af varerne for told- og skatteforvaltningen. Tilladelsen skal herefter – medmindre kun en del af den tilladte mængde våben mv. er udført, således at tilladelsen kan genbruges for så vidt angår restmængden – indsendes til Justitsministeriet.

Såfremt varerne skal sendes med postvæsenet, kan dette først ske, når ovennævnte ekspedition hos told- og skatteforvaltningen har fundet sted.

Samtlige udførselstilladelser indeholder endvidere vilkår om, at tilladelsen, hvis den ikke benyttes, skal returneres til Justitsministeriet senest ved tilladelsens udløb.

Det bemærkes, at tilladelser til ikke-fysisk udførsel af våbenrelateret software og teknologi, jf. våbenlovens § 6, stk. 3, som blev indsat ved lov nr. 555 af 24. juni 2005, i sagens natur ikke vil indeholde vilkår om toldvæsenets afstempling.

3.1.1.5. Gyldighedstid mv.

Gyldighedstiden for udførselstilladelser fastsættes typisk til to år, når tilladelsen vedrører udførsel til EU- og NATO-lande, og et år, når tilladelsen vedrører udførsel til andre lande. Tilladelser til udførsel af dansk producerede dele til ikke-dødbringende materiel til EU- og NATO-lande, når ansøgningen vedrører bi- og multilaterale samarbejdsprojekter, vil som udgangspunkt få gyldighed svarende til leveringsperiodens afslutning efter kontrakten.

Tilladelser til midlertidig udførsel af våben mv. indeholder i øvrigt vilkår om, at det pågældende udstyr skal genindføres i Danmark inden udløbet af tilladelsens gyldighedsperiode.

Udførselstilladelser meddeles med en kortere gyldighedstid end den ovenfor nævnte, hvis de konkrete forhold tilsiger det.

3.1.1.6. Forhåndstilkendegivelser

Hvis en potentiel eksportør ønsker afklaret, om der på et senere tidspunkt vil kunne opnås tilladelse til en given udførsel, kan vedkommende anmode Justitsministeriet om forhåndstilsagn.

I det omfang der er tvivl om, hvorvidt det udstyr som ønskes udført, er omfattet af våbenlovens § 6, forelægger Justitsministeriet sagen for Forsvarskommandoen (fra den 1. januar 2006 Forsvarets Materieltjeneste).

Justitsministeriet forelægger endvidere anmodningen om forhåndstilsagn for Udenrigsministeriet, der vurderer sagen på samme måde, som når der er tale om egentlige ansøgninger om udførselstilladelser. Forhåndstilsagn gives med forbehold for eventuelle ændringer af forholdene, som måtte indtræde, inden ansøgning om egentlig udførselstilladelse indgives.

3.1.1.7. Meddelelser til modtagerlandet

I det omfang Justitsministeriet udsteder tilladelser til udførsel af skydevåben og/eller ammunition, fremsender ministeriet i lighed med politiet, jf. våbencirkulærets § 28, stk. 4, som er omtalt i afsnit 3.2., kopi af tilladelsen til Rigspolitichefen med henblik på videresendelse af tilladelsen til de kompetente myndigheder i modtagerlandet.

Justitsministeriet foretager ikke herudover underretning af modtagerlandene i forbindelse med udstedelse af udførselstilladelser.

3.1.1.8. "I hvert enkelt tilfælde"

I henhold til våbenlovens § 6, stk. 1, kræves der tilladelse til udførsel "i hvert enkelt tilfælde". Bestemmelsen fortolkes og administreres imidlertid ikke sådan, at der kræves særskilt tilladelse til hver enkelt udførsel, men snarere således, at enhver udførsel skal være dækket af en tilladelse, som afhængigt af de nærmere omstændigheder kan være mere eller mindre brede.

I de operative bestemmelser i EU's adfærdskodeks for våbeneksport, jf. afsnit 2.2.1., anvendes formuleringen "hver medlemsstat vurderer fra sag til sag ansøgningerne..". Det er således afgørende, at der er mulighed for en konkret vurdering i forhold til adfærdskodeksens otte kriterier og øvrige bestemmelser.

En udførselstilladelse udformes som hovedregel som en tilladelse til at udføre bestemte våben mv. i bestemte mængder til en bestemt modtager i et bestemt modtagerland. Eksportøren behøver ikke udføre samtlige produkter på én gang, men kan vælge at eksportere varerne ad flere gange som delleverancer i løbet af tilladelsens gyldighedsperiode.

I visse tilfælde udstedes der tilladelser af mere generel karakter. For eksempel er der i visse tilfælde udstedt tilladelser til private virksomheder til udførsel af en ubegrænset mængde af dele til bestemt ikke-dødbringende militært udstyr (f.eks. dele til en bestemt type krigsfly), når udførslen sker som led i et nærmere angivet multilateralt samarbejdsprojekt mellem EU- eller NATO-lande, og modtagerlandet er deltager i projektet.

Der er også i visse tilfælde udstedt tilladelser til private virksomheder til ubegrænset midlertidig udførsel af bestemte former for militært udstyr til en nærmere angiven række af lande med henblik på service og/eller demonstration for (potentielle) kunder i de pågældende lande. Endvidere er der i et tilfælde udstedt en tilladelse til en privat virksomhed til ubegrænset midlertidig udførsel af dele til en bestemt form for militært udstyr til en række navngivne firmaer i forskellige lande med henblik på reparation som led i opfyldelsen af en vedligeholdelseskontrakt indgået med det danske forsvar.

Forsvaret har endvidere fået tilladelse til i nærmere angivne situationer (genudførsel af materiel efter reparation/ombygning, materiel, udførsel af materiel, der skal indbygges i danske fly i udlandet mv.) at udføre en ubegrænset mængde af nærmere angivne former for militært udstyr til en nærmere angiven række af lande.

Dokumentationskravene i relation til udførselstilladelser af ovennævnte generelle karakter afhænger af den konkrete sag, men kan f.eks. omfatte krav om fremlæggelse af relevante leverings- eller vedligeholdelseskontrakter.

3.1.1.9. Transit af våben og krigsmateriel

Kravet om tilladelse til udførsel af våben mv. fra Danmark gælder også våben mv., som udføres fra Danmark som led i en transit. I praksis behandles transitsagerne imidlertid anderledes end de ”rene” udførselssager. Sagerne forelægges således ikke rutinemæssigt for Udenrigsministeriet, men kun hvis det efter en konkret vurdering af våbnenes/det militære udstyrs art og bestemmelsessted findes hensigtsmæssigt. Endvidere afhænger det af en konkret vurdering af sagen, i hvilket omfang der stilles krav om dokumentation.

3.1.2. Udførsel og transit af eksplosivstoffer

Sager om overførsel af eksplosivstoffer på EU's område behandles i overensstemmelse med eksplosivstofdirektivet og EU-kommissionens beslutning om et dokument vedrørende overførsel af eksplosivstoffer inden for Fællesskabet, jf. afsnit 2.2.3.

Ved ansøgning om tilladelse til udførsel af eksplosivstoffer fra Danmark til et andet EU-land skal ansøgeren således fremsende et EU-overførselsdokument, som de kompetente myndigheder i modtagerlandet har påtegnet med tilladelse til indførsel af de pågældende eksplosivstoffer. Herefter påtegner Justitsministeriet dokumentet med tilladelse til udførsel. Udførselstilladelsen forsynes som udgangspunkt med samme udløbsdato som indførselstilladelsen fra myndighederne i importlandet.

Ved ansøgning om tilladelse til udførsel af eksplosivstoffer fra Danmark til et tredjeland (ikke-EU-land) skal ansøgeren fremlægge en indførselstilladelse udstedt af de kompetente myndigheder i modtagerlandet i henhold til dette lands nationale regler og procedurer, hvorefter Justitsministeriet udsteder udførselstilladelse på ministeriets brevpapir. Hvis der i forbindelse med udførsel til et tredjeland skal ske transit af et andet EU-land, skal ansøgningen imidlertid indgives i form af et EU-overførselsdokument vedlagt førnævnte indførselstilladelse fra de kompetente myndigheder i modtagerlandet. Herefter påtegner Justitsministeriet dokumentet med tilladelse til udførsel. Også i disse tilfælde forsynes udførselstilladelsen som udgangspunkt med samme udløbsdato som indførselstilladelsen fra myndighederne i importlandet.

Meddelelse af udførselstilladelse forudsætter i alle tilfælde dog, at ansøgningen – lige som ansøgninger om våben og krigsmateriel, jf. afsnit 3.1.1.1. – forinden har været forelagt for Udenrigsministeriet uden at have givet anledning til bemærkninger.

Ved ansøgning om tilladelse til transit gennem Danmark af eksplosivstoffer som led i en overførsel mellem to EU-lande skal ansøgeren ligeledes fremsende et originalt EU-overførselsdokument, som de kompetente myndigheder i modtagerlandet har påtegnet med tilladelse til indførsel af de pågældende eksplosivstoffer. Hvis modtagerlandet er et tredjeland, skal EU-overførselsdokumentet i stedet vedlægges en indførselstilladelse, som de kompetente myndigheder i modtagerlandet har udstedt i henhold til dette lands nationale regler og procedurer. Herefter påtegner Justitsministeriet dokumentet med en tilladelse til transit, som i alle tilfælde som udgangspunkt forsynes med samme udløbsdato som indførselstilladelsen fra modtagerlandet.

Ansøgninger om transittilladelse forelægges kun i særlige tilfælde for Udenrigsministeriet.

3.2. Udførselssager, som behandles af politiet i første instans

Som det fremgår af 2.1.2. er kompetencen til udstedelse af tilladelse til udførsel af håndskydevåben og ammunition hertil i et vist omfang delegeret til politiet, jf. våbenbekendtgørelsens § 27. Justitsministeriet har i våbencirkulæret¹³ fastsat nærmere bestemmelser om politiets behandling af de pågældende sager.

I henhold til våbencirkulærets § 28, stk. 1, kan udførselstilladelse efter våbenbekendtgørelsens § 27, stk. 1, kun gives, hvis ansøgeren foreviser modtagerens indførselstilladelse eller en erklæring fra modtagerlandets kompetente myndighed om, at man ikke har indvendinger imod, at danske myndigheder giver udførselstilladelse. I henhold til § 28, stk. 2, gives udførselstilladelse med en gyldighedstid på ikke over 6 måneder. Tilladelsen skal indeholde en angivelse af det, der skal udføres, og af modtageren.

For så vidt angår tilladelser til udførsel til lande, der ikke er medlem af EU, skal det endvidere fremgå, at tilladelsen skal forevises for told- og skatteforvaltningen til afstempling. Dette sker samtidig med indlevering af udførselsangivelsen og frembydelse af varerne for told- og skatteforvaltningen. Tilladelsen skal senest ved gyldighedens udløb tilbagesendes til udstederen.

Såfremt varerne skal sendes med postvæsenet, kan dette først ske, når ovennævnte ekspedition hos told- og skatteforvaltningen har fundet sted.

I henhold til § 28, stk. 3, skal der ved ansøgning om udførsel af mere end 100 rifler eller 10.000 stk. riffelammunition til lande, der er nævnt i våbenbekendtgørelsens § 27, stk. 2, afleveres et internationalt importcertifikat samt en behørigt udfyldt ”stor erklæring” i overensstemmelse med Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 7. februar 1990. Ansøgeren skal endvidere indsende et modtagelsesbevis (delivery verification certificate), når varerne er modtaget i det pågældende land. I tilfælde, hvor der skal afleveres et internationalt importcertifikat, skal der ikke tillige forevises en indførselstilladelse eller en erklæring i henhold til stk. 1.

I henhold til § 28, stk. 4, sender politimesteren (politidirektøren) straks en genpart af tilladelsen til Rigspolitichefen med henblik på underretning af modtagerlandets myndigheder. Der henvises i bestemmelsen herved til Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 24. oktober 1989 med bilag vedrørende den europæiske konvention af 28. juni 1978 om kontrol med enkeltpersoners erhvervelse og besiddelse af skydevåben.

Ansøgning om politiets tilladelse til udførsel af våben og ammunition indgives til politimesteren i den politikreds, hvor ansøgeren har bopæl eller forretningsadresse. Der anvendes en ansøgningsblanket, som kan hentes på politiets hjemmeside www.politi.dk. Ansøgningsblanketten skal

---

¹³ Cirkulære nr. 449 af 9. juni 2005 om våben og ammunition mv. som ændret ved cirkulære nr. 64 af 15. juli 2004.

udfyldes med oplysninger om ansøgerens/afsenderens (eksportørens) og modtagerens (importørens) navne og adresser. Er der tale om våben, skal blanketten endvidere udfyldes med oplysning om antal, art, fabrikat, model, fabrikationsnummer og kaliber. Er der (tillige) tale om ammunition, skal oplysning om antal, fabrikat, art og kaliber anføres. Samtlige oplysninger overføres til den af politiet udstedte udførselstilladelse.

4. Udenlandsk praksis

Til brug for arbejdsgruppens overvejelser har arbejdsgruppen indhentet oplysninger om Storbritanniens, Sveriges og Norges praksis i udførselssager for så vidt angår konkrete/generelle udførselstilladelser, dokumentation for transitlandes accept i forbindelse med udstedelse af udførselstilladelser og endelig sager om transitering af de pågældende lande.

4.1. Storbritannien

I Storbritannien er det i henhold til "Export of Goods, Transfer of Technology and Provision of Technical Assistance (Control) Order 2003" forbudt at udføre våben og andet militært udstyr uden tilladelse, jf. § 5. I henhold til § 12 kan tilladelserne udstedes enten som generelle eller individuelle tilladelser.

Storbritanniens Export Control Organisation (ECO) under Department of Trade & Industry har over for Justitsministeriet oplyst, at Storbritannien udsteder individuelle ("Standard Individual Export Licences"), globale ("Open Individual Export Licences") og generelle ("Open General Export Licences") tilladelser vedrørende militært udstyr. Individuelle og globale tilladelser udstedes til navngivne eksportører og vurderes fra sag til sag ud fra offentliggjorte kriterier. Generelle tilladelser kan anvendes af enhver eksportør, som opfylder de kriterier og betingelser, som er oplyst i den enkelte generelle tilladelse. De fleste generelle tilladelser forudsætter dog, at eksportøren (én gang for alle) indgiver anmeldelse om sin intention om at benytte tilladelsen. Generelle tilladelser dækker typisk særlige tilfælde som reparationer eller udstillinger, men nogle dækker mere generelle situationer, som anses for mindre sensitive.

Det fremgår af ECO's hjemmeside (www.dti.gov.uk/export.control), at en standard individuel udførselstilladelse ("Standard Individual Export Licence") typisk tillader udførsel af bestemte genstande i bestemte mængder til en bestemt modtager. En åben individuel udførselstilladelse ("Open Individual Export Licence") tillader udførsel af en ubegrænset mængde af bestemte former for udstyr til et eller flere bestemte modtagerlande og/eller bestemte modtagere. En åben generel udførselstilladelse ("Open General Export Licence") tillader enhver person at udføre en ubegrænset mængde af bestemte former for militært udstyr, således at en eksportør ikke behøver

at ansøge om særskilt tilladelse, forudsat at det pågældende udstyr og modtagerland er omfattet af den åbne generelle udførselstilladelse, og betingelserne heri i øvrigt er opfyldt.

Et eksempel på en åben generel tilladelse er "Open General Export Licence (Export After Repair/replacement under warranty: Military Goods) af 24. januar 2005. Tilladelsen indebærer, at enhver uden særskilt tilladelse kan eksportere en lang række former for militært udstyr, som i det væsentlige svarer til EU's våbenliste, til en lang række lande, når udstyret er blevet importeret til Storbritannien med henblik på reparation/udskiftning under garanti, og når udstyret udføres til enten regeringen i det land, som sendte udstyret til Storbritannien, eller til NATO's Maintenance and Supply Agency eller til enhver anden person, hvis udstyret tidligere er blevet udført fra Storbritannien til den person i henhold til en udførselstilladelse, som er udstedt inden for fem år fra datoen for indførsel med henblik på reparation/udskiftning under garanti.

Et andet eksempel er "Open General Export License (Exports or transfers in Support of UK Government Defence Contracts)" af 24. januar 2005. Tilladelsen indebærer, at enhver uden særskilt tilladelse kan eksportere en lang række former for militært udstyr, som i det væsentlige svarer til EU's våbenliste, til en lang række lande, forudsat at udstyret vedrører en forsvarskontrakt, som er indgået af den britiske regering, og som i henhold til skriftlig bekræftelse fra det britiske forsvarsministerium er omfattet af den åbne generelle tilladelse.

Et tredje eksempel er "Open General Export Licence (Military Components)" af 24. januar 2005. Denne tilladelse indebærer, at enhver uden særskilt tilladelse kan eksportere komponenter til en lang række former for militært udstyr, som i det væsentlige svarer til EU's våbenliste, til en lang række lande, hvis komponenterne opfylder visse betingelser, herunder at de er beregnet til at blive brugt som en integreret del af militært udstyr, som tidligere er blevet udført i henhold til en gyldig udførselstilladelse, at komponenterne ikke indebærer en opgradering af udstyret i dets oprindelige form, og at komponenterne udføres til den samme statslige slutbruger som det oprindelige udstyr.

Storbritannien har hverken generelt eller for så vidt angår udførsel af skydevåben en praksis, hvor det sikres, at eventuelle transitlande er indforstået med transitten, inden udførselstilladelser udstedes. Storbritanniens Export Control Organisation (ECO) under Department of Trade & Industry har i den forbindelse over for Justitsministeriet oplyst, at Storbritannien ikke anvender bestemmelserne i FN's våbenprotokol i sager om udførsel af skydevåben, jf. afsnit 2.2.5., da protokollen endnu ikke er trådt i kraft. ECO har i samme forbindelse henvist til, at EU-landene anvender standardprocedurer vedrørende overførsel af skydevåben til andre EU-lande i henhold til våbendirektivet, jf. afsnit 2.2.2.

Angående transit af våben og krigsmateriel fremgår det af ECO's hjemmeside, at transit gennem Storbritannien i de fleste tilfælde ikke kræver tilladelse. I de fleste andre tilfælde kan transitten foretages i henhold til en af de gældende åbne generelle transittilladelser ("Open General Transshipment"¹⁴ Licenses"). I de resterende tilfælde er en individuel transittilladelse nødvendig.

4.2. Sverige

Inspektionen för Strategiska Produkter (ISP) i Sverige har over for arbejdsgruppen oplyst, at Sverige i alt væsentligt har samme system og praksis som Danmark vedrørende konkrete/generelle tilladelser til udførsel af våben og krigsmateriel. Sverige har – som Danmark, men i modsætning til Storbritannien – kun individuelle tilladelser. En tilladelse behøver ikke at blive udnyttet ved én udførsel, men kan udnyttes i hele gyldighedsperioden inden for den mængdemæssige grænse, som fremgår af tilladelsen. Sverige har som Danmark brede projekttilladelser, der omfatter udførsel af materiel, som hører til et samarbejdsprojekt. Sverige har ligeledes brede tilladelser vedrørende demonstration og service. Tilladelserne kan skræddersys efter kundens ønske.

ISP har endvidere oplyst, at Sverige endnu ikke har indført krav om dokumentation for transitlandes accept af transitten i forbindelse med udstedelse af udførseltilladelser som foreskrevet i FN's våbenprotokol, jf. afsnit 2.2.5.

Angående transit af våben og krigsmateriel gennem Sverige har ISP oplyst, at transit kræver tilladelse, men at tilladelse kan opnås uden fremlæggelse af slutbrugererklæring eller anden form for dokumentation. ISP foretager dog en lige så nøje bedømmelse af transitsager som af udførselssager, og det hænder, at ISP afslår ansøgninger om transittilladelse, fordi modtagerlandet findes uacceptabelt.

4.3. Norge

Det norske udenrigsministerium har over for arbejdsgruppen oplyst, at der i Norge kræves tilladelse til udførsel af varer, tjenester og teknologi knyttet til våben, ammunition og andet militært materiel. Som i Danmark kan en udførseltilladelse indeholde bestemte mængder til en bestemt modtager i et bestemt modtagerland. Eksportøren behøver ikke at udføre samtlige produkter på én gang, men kan vælge at eksportere varerne over flere gange som delleverancer i løbet af tilladelsens gyldighedsperiode.

---

¹⁴ Begrebet "transshipment" er i tilladelsen defineret som omfattende både "ren" transit og tilfælde, hvor der i forbindelse med transitten sker omladning af det pågældende udstyr.

Det gives ikke generelle tilladelser vedrørende udførsel af våben, ammunition eller andet militært materiel.

Det norske udenrigsministerium har endvidere oplyst, at Norge ikke stiller krav om dokumentation for tilladelse/accept fra transitstater i forbindelse med udstedelse af udførselstilladelser.

Angående transit af våben og krigsmateriel gennem Norge har ministeriet oplyst, at transit kræver tilladelse, men at Norge ikke stiller krav om nogen form for dokumentation i den forbindelse. Spørgsmål knyttet til transit har dog fået øget opmærksomhed i den senere tid, og det vil blive udredt nærmere, hvordan Norge i fremtiden skal håndtere dette område.

4.4. Holland

Det hollandske udenrigsministerium har oplyst, at tilladelser til udførsel af militært udstyr som udgangspunkt vedrører et enkelt modtagerland. Der kan dog også udstedes såkaldte globale tilladelser til udførsel til EU- og NATO-lande samt Australien, New Zealand og Schweiz. Sådanne globale tilladelser udstedes til en bestemt eksportør vedrørende en bestemt type udstyr og omfatter mere end én transaktion og/eller mere end et modtagerland. Globale tilladelser udstedes ofte til midlertidige udførsler med henblik på demonstration af det pågældende udstyr.

Holland kræver ikke dokumentation for eventuelle transitlandes accept af transitten i forbindelse med udstedelse af tilladelser til udførsel af våben.

Ved transit af militært udstyr gennem Holland skelnes der mellem genudførsel/langsom transit og hurtig transit. Hvis udstyret undergår en proces i Holland, der øger udstyrets værdi, eller hvis udstyret er i Holland i mere end 45 dage ved søtransport eller mere end 20 dage ved andre transportformer, er en tilladelse påkrævet. Hvis udstyret derimod kun befinder sig få dage i Holland og alene med henblik på transport, skal transitten notificeres over for de hollandske myndigheder, som derefter beslutter, om der skal pålægges en ad hoc forpligtelse til at indhente tilladelse. Tilladelse forudsætter i givet fald fremlæggelse af et internationalt importcertifikat fra modtagerlandet.”

5. anbefalinger fra Dansk Industri

Dansk Industri har på et seminar den 7. september 2005 om afsætning af krigsmateriel under våbenloven, hvor Justitsministeriet var repræsenteret, anbefalet en række ændringer i administrationen af våbeneksportreglerne.

For det første har Dansk Industri anbefalet, at der udarbejdes en formular, som virksomhederne kan anvende ved ansøgning om udførselstilladelser frem for – som nu – at skrive ansøgningerne på deres eget brevpapir. Dansk Industri har endvidere anført, at én og samme ansøgningsformular bør kunne anvendes både til ansøgning om udførselstilladelse, jf. våbenlovens § 6, stk. 1, ansøgning om dispensation fra reglerne om transport af våben mv. mellem tredjelande, jf. våbenlovens § 7 a, og om tilladelse til våbenformidling, jf. våbenlovens § 7 b.

Dansk Industri har endvidere anbefalet, at der i højere grad gives mulighed for at opnå generelle tilladelser, f.eks. generel tilladelse til udførsel af bestemte produkter til bestemte lande, eventuelt begrænset til bestemte kunder, i 2 år.

Herudover har Dansk Industri anbefalet, at dokumentationskravene lempes. Dansk Industri har i den forbindelse mere konkret anført, at det i tilfælde, hvor et produkt, som er omfattet af våbenlovens § 6, ikke er underlagt eksportkontrol i modtagerlandet, kan være vanskeligt eller umuligt for den danske importør at opfylde kravet om indførselstilladelse, internationalt importcertifikat eller andre former for erklæringer fra myndighederne i modtagerlandet, jf. afsnit 3.1.1.3.

Endelig har Dansk Industri anført, at de berørte virksomheder har behov for mere information på området, hvorfor Dansk Industri anbefaler Justitsministeriet at være mere åbne om reglerne og fortolkningen af dem, herunder at give mere konkret information.

6. Arbejdsgruppens overvejelser

6.1. Ansøgningsformular

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at der – som anbefalet af Dansk Industri, jf. afsnit 5 – bør indføres en formular til brug for ansøgning om udførselstilladelse fra Justitsministeriet, ligesom der i dag er en ansøgningsformular på politiets område, jf. afsnit 3.2.

En ansøgningsformular vil efter arbejdsgruppens vurdering være en lettelse for eksportørerne, som dermed let og hurtigt kan orientere sig om, hvilke oplysninger ansøgningen skal indeholde. Samtidig vil ansøgningsformularen tjene til at sikre, at myndighederne får alle relevante oplysninger om den påtænkte udførsel.

Det er i den forbindelse arbejdsgruppens opfattelse, at ansøgningsformularen bør forsynes med en rubrik, hvor ansøgeren skal anføre, hvilken af de 22 hovedkategorier på EU's våbenliste – om nogen – det pågældende udstyr er omfattet af. Oplysningen er for det første nødvendig for Udenrigsministeriets opfyldelse af konsultations- og notifikationsforpligtelsen i henhold til punkt 3 i

de operative bestemmelser i EU's adfærdskodeks, jf. afsnit 2.2.1. For det andet er oplysningen nødvendig for Justitsministeriets udarbejdelse af de årlige statistikker om meddelte udførselstilladelser, som dels offentliggøres i regeringens årlige udførselsrapport, dels indgår i den årsrapport om Danmarks eksport og anvendelse af EU's adfærdskodeks, som skal afgives til EU i henhold til punkt 8 i adfærdskodeksens operative bestemmelser. Hertil kommer, at ansøgeren – som har bedst kendskab til det pågældende udstyr og dets nærmere specifikationer – efter arbejdsgruppens opfattelse er den nærmeste til at foretage denne kategorisering og også har en interesse heri, da det kan fremme sagsbehandlingen. Spørgsmålet om kategorisering vil dog i givet fald om nødvendigt kunne forelægges for Forsvarskommandoen (fra den 1. januar 2006 Forsvarets Materieltjeneste) via Justitsministeriet.

Arbejdsgruppen finder i øvrigt, at det i forbindelse med Justitsministeriets udarbejdelse af ansøgningsblanketten bør overvejes, om der i overensstemmelse med Dansk Industris forslag kan udarbejdes én blanket til brug for ansøgninger om både udførselstilladelse, jf. våbenlovens § 6, stk. 1, dispensation fra reglerne om transport af våben mv. mellem tredjelande, jf. § 7 a, og tilladelse til våbenformidling, jf. § 7 b.

6.2. Generelle tilladelser

Som det fremgår af afsnit 3.1.1.8. udstedes udførselstilladelser i Danmark som udgangspunkt som konkrete tilladelser til udførsel af en bestemt mængde af en bestemt type udstyr til en bestemt modtager i et bestemt modtagerland. Imidlertid udstedes der i visse tilfælde udførselstilladelser af mere generel karakter.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at mængden og arten af udstyret samt modtager og modtagerland af sikkerheds- og kontrolmæssige årsager fortsat som udgangspunkt bør konkretiseres i udførselstilladelserne. Det er imidlertid også arbejdsgruppens opfattelse, at Justitsministeriet som hidtil bør kunne udstede udførselstilladelser af mere generel karakter i særlige tilfælde, hvor dette kan ske uden tilsidesættelse af de hensyn, som ligger bag våbeneksportkontrolordningen.

Arbejdsgruppen kan i den forbindelse tiltræde den hidtidige praksis, hvorefter der efter omstændighederne f.eks. meddeles mere generelle udførselstilladelser vedrørende leverancer i forbindelse med bi- eller multilaterale samarbejdsprojekter om forsvarsmateriel og midlertidige udførsler i forbindelse med demonstration, reparation og lignende, jf. afsnit 3.1.1.8.

Også i andre tilfælde kan der efter arbejdsgruppens opfattelse være grundlag for at udstede mere generelle udførselstilladelser, f.eks. vedrørende udstyr, som teknisk set må betegnes som en slags våben, men som ikke er omfattet af EU's våbenliste, og som er uden militær interesse. Et eksem-

pel herpå er de i afsnit 3.1.1.1. nævnte industrikanoner og -patroner, som bruges til at fjerne aflejringer i visse industriovne.

6.3. Dokumentation

Som det fremgår af regeringens udførselsrapport, er de heri anførte dokumentationskrav alene vejledende. Ligesom Justitsministeriet i særlige tilfælde kan stille strengere krav om yderligere dokumentation, kan ministeriet også – hvis særlige forhold tilsiger det, og der ikke er betænkeligheder forbundet hermed – i en konkret sag undtagelsesvis slække på dokumentationskravene.

Som nævnt i afsnit 5 har Dansk Industri anbefalet mere lempelige dokumentationskrav, herunder i tilfælde, hvor et produkt, som er omfattet af våbenlovens § 6, ikke er underlagt eksportkontrol i modtagerlandet.

Arbejdsgruppen skal i den anledning bemærke, at i tilfælde, hvor et produkt, som er omfattet af våbenloven, ønskes udført til et land, hvor produktet ikke er omfattet af importkontrol, kan eksportøren i sagens natur ikke opnå indførselstilladelse fra vedkommende land. Ligeledes vil en eksportør, der ønsker at udføre et produkt, som er omfattet af våbenloven, men som ikke er omfattet af eksportkontrolreglerne i modtagerlandet, ikke opnå et internationalt importcertifikat fra modtagerlandet. I sådanne tilfælde kræver Justitsministeriet som udgangspunkt i stedet en erklæring fra myndighederne i modtagerlandet eller fra vedkommende lands herværende ambassade om, at modtagerlandet ikke har noget at indvende mod overførslen og/eller en bekræftelse af, at det pågældende produkt falder uden for landet import-/eksportkontrolregler. I nogle tilfælde er det imidlertid forbundet med store vanskeligheder eller decideret umuligt for eksportøren at opnå en sådan erklæring. Justitsministeriet har i sådanne tilfælde efter omstændighederne accepteret andre former for dokumentation, herunder kopi af det pågældende modtagerlands lovgivning. Arbejdsgruppen kan tilslutte sig denne praksis.

Arbejdsgruppen finder i øvrigt hverken grundlag for at anbefale generelle lempelser eller skærper af de gældende dokumentationskrav.

Det bemærkes i den forbindelse, at anvendelsen af slutbrugererklæringer i forbindelse med udførsel af våben og militært udstyr er genstand for fortsat international debat. Det er således muligt, at der på sigt vil komme nye internationale retningslinjer om øget anvendelse af denne form for dokumentation, som i givet fald skal indarbejdes i administrationen af de danske våbeneksportkontrolregler.

6.4. Udførsel i forbindelse med transit

Som det fremgår af afsnit 2.2.1. følger det af EU's adfærdskodeks for våbeneksport, at EU-landene – i det omfang de har tilladelsesordninger for transit af våben mv. – skal vurdere ansøgninger om transit ud fra bestemmelserne i adfærdskodeksen, herunder kodeksens 8 kriterier.

Det er på den baggrund arbejdsgruppens opfattelse, at ansøgninger om tilladelse til transit på linje med ansøgninger om udførselstilladelse, jf. afsnit 3.1.1.1., bør forelægges for Udenrigsministeriet, som dermed kan sikre, at adfærdskodeksen overholdes.

Arbejdsgruppen finder endvidere ikke, at Danmark bør medvirke til overførsler af våben mv. ved udstedelse af transittilladelser, hvis der er en risiko for, at modtagerlandet ikke er indforstået med overførslen. Arbejdsgruppen finder derfor, at opnåelse af tilladelse til transit som udgangspunkt bør forudsætte, at ansøgeren fremlægger dokumentation for, at modtagerlandet er indforstået med overførslen, f.eks. i form af en indførselstilladelse, et internationalt importcertifikat eller en slutbrugererklæring udstedt af myndighederne i modtagerlandet.

Arbejdsgruppens anbefalinger indebærer en forøgelse af antallet af transitsager, der forelægges for Udenrigsministeriet, og en skærpelse af dokumentationskravene i forhold til den nuværende praksis, hvor der kun i visse tilfælde efter en konkret vurdering foretages høring og stilles krav om dokumentation, jf. afsnit 3.1.2.

6.5. Udførsel af skydevåben og ammunition hertil

Som det fremgår af afsnit 2.2., er regler og procedurer for udførsel af skydevåben og ammunition gjort til genstand for særskilt behandling i en række internationale instrumenter. Kompetencen til at udstede udførselstilladelse vedrørende skydevåben og ammunition er delt mellem Justitsministeriet og politiet, jf. afsnit 2.1.2. Det er arbejdsgruppens opfattelse, at disse myndigheders praksis, jf. afsnit 3.1. og 3.2., er i overensstemmelse med førnævnte instrumenter, jf. dog bemærkningerne nedenfor om underretning af modtagerlande og sikring af transitlandes accept.

6.5.1. Tilladelse/accept fra transitlande i forbindelse med udførsel

FN's våbenprotokol, jf. afsnit 2.2.5., vil, når den er ratificeret, indebære en juridisk forpligtelse for Danmark til at sikre sig, at modtagerlandet har udstedt indførselstilladelse, og at eventuelle

transitstater har erklæret sig indforstået med transitten, inden Danmark udsteder tilladelse til udførsel af skydevåben.

I henhold til OSCE's dokument vedrørende SALW, jf. afsnit 2.2.7., er modtagerlandets indførelstilladelse, men ikke transitlandenes accept af transitten, en forudsætning for udstedelse af udførselstilladelse. Vedrørende transit anføres det alene i dokumentet, at enten eksportøren eller myndighederne i eksportlandet skal sikre, at der foreligger en transittilladelse, hvis transit kræver tilladelse i henhold til transitlandets regler.

I henhold til den nuværende praksis, jf. afsnit 3, stiller hverken Justitsministeriet eller politiet krav om dokumentation for eventuelle transitlandes accept af transitten i forbindelse med udstedelse af udførselstilladelser til våben mv. Det er imidlertid arbejdsgruppens opfattelse, at Danmark – uanset at FN's våbenprotokol endnu ikke er ratificeret, jf. afsnit 2.2.5. – bør opfylde protokollens krav om, at afsenderlandet skal sikre sig, at eventuelle transitlande er indforstået med transitten, når der er tale om udførsel af skydevåben. Arbejdsgruppen lægger herved vægt på, at ulovlig handel med skydevåben – som er meget let omsættelige og kan misbruges umiddelbart – er et alvorligt verdensomspændende problem, som søges bekæmpet ved intensivt internationalt samarbejde.

6.5.2. Meddelelse til modtagerlande

Som det fremgår af afsnit 2.2.2. og 2.2.4. indebærer både våbendirektivet og den europæiske skydevåbenkonvention en pligt for Danmark til at underrette modtagerlandene om de overførsler af skydevåben, som Danmark meddeler tilladelse til. Eksplosivstofdirektivet, jf. afsnit 2.2.3., indebærer ligeledes en pligt for Danmark til at underrette modtagerlandene om overførsler af ammunition.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at denne underretningspligt som udgangspunkt må anses for opfyldt med den nuværende praksis, hvor en kopi af både politiets og Justitsministeriets tilladelser til udførsel af skydevåben og ammunition fremsendes til modtagerlandets myndigheder via Rigspolitechefen, jf. afsnit 3.1.1.7. og afsnit 3.2. Tilladelserne indeholder således de nødvendige oplysninger om afsender, modtager og de pågældende våben/ammunition.

Når der er tale om overførsel af våben mellem våbenhandlere eller overførsel af ammunition mellem våbenfabrikanter eller -handlere skal Danmark imidlertid i henhold til våbendirektivet og eksplosivstofdirektivet tillige underrette modtagerlandet om transportmiddel (overførselsmiddel) samt afgangsdato og forventet ankomstdato for de pågældende våben og ammunition. Denne forpligtelse overholdes ikke med den nuværende praksis.

Arbejdsgruppen anbefaler, at Justitsministeriet i samarbejde med Rigspolitichefen, Politimesterforeningen og Politidirektøren i København fastlægger en egnet fremgangsmåde til overholdelse af ovennævnte underretningsforpligtelse, f.eks. ved tilføjelse af nye oplysningsrubrikker i ansøgningskemaer og/eller nye standardvilkår i tilladelser vedrørende udførsel af skydevåben.